

Teaching Guide

Identifying Data					2024/25
Subject (*)	Psychological assessment and intervention in learning disabilities	Code	652438023		
Study programme	Mestrado Universitario en Psicoloxía Aplicada				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
Official Master's Degree	2nd four-month period	First	Obligatory	3	
Language	Spanish				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department	Psicoloxía				
Coordinador	Botana Lois, Iria	E-mail	iria.botana@udc.es		
Lecturers	Botana Lois, Iria	E-mail	iria.botana@udc.es		
Web					
General description	Nesta materia preténdese estudar desde un plano teórico-práctico as principais características das dificultades de aprendizaxe. Preténdese que o alumnado adquira as competencias psicopedagógicas necesarias para unha axeitada avaliación e intervención neste eido.				

Study programme competences / results

Code	Study programme competences / results
A1	To recognize and respect human diversity and to understand that psychological explanations may vary across populations and contexts.
A2	To identify the personal, psycho-social and / or educative factors that may put human health at risk.
A3	Being able to elaborate a scientific report which involves defining a research problem, the hypotheses and variables, and defining the design, the sample and its method of selection, the tools for collecting data and their subsequent analysis and discussion.
A4	Being able to achieve an adequate level of understanding of the recipient's demand in every situation or application context.
A5	Being able to perform a psychological evaluation in the context of a scientific investigation.
A6	Knowing how to specify the demand and the objectives of the case, and to collect the information depending on them.
A7	Knowing to track on a case by choosing appropriate and realistic objectives.
A8	To know the basis for hypotheses establishment with respect to a particular case, and from them to deduce contrastable statements.
A9	Knowing the quasi-quantitative and quantitative methods and techniques for gathering information in applied psychology.
A11	Knowing all kind of limitations and restrictions (personal, social, economic, ethical, etc.) which has the scientific and technical research.
A12	To acquire a basic theoretical knowledge about the state of the art in the different areas involved in applied psychology.
A13	Knowing and being able to use the different models, theories, methods and assessment and intervention techniques that are specific of the different areas of research in Applied Psychology, and developing a critical attitude typical of the scientific spirit.
A14	Being able to analyze the bibliographic documentation necessary for a research work.
A15	Being able to critically analyze the scientific literature.
A16	To acquire the knowledge and skills necessary for the exposition and defence of a research paper.
A17	Being able to communicate the results of an investigation.
A18	To show an ethical and professional compromise with respect to civic, social and global responsibilities.
A20	Knowing the different models of assessment and intervention in the field of Applied Social Psychology.
B1	Capacity for analysis and synthesis.
B2	Capacity for organization and planning.
B4	Working in an international context.
B5	Skills in interpersonal relations.
B10	Motivation for quality.
B11	Troubleshooting.
B14	Interpersonal skills.
B15	Ability to work with an interdisciplinary team.

B16	Ability to communicate with non-experts in the field.
B17	Valuing diversity and multiculturalism.
C1	To express oneself, both orally and in writing, in the official languages of the autonomous region.
C2	To dominate the expression and understanding of a spoken and written foreign language.
C3	Using the basic tools of information and communication technologies (ICT) necessary for the exercise of the profession and for lifelong learning.
C4	To develop for the exercise of an open, educated, critical, committed, democratic and supportive citizenship, capable of analyzing reality, diagnose problems, develop and deploy solutions based on knowledge and oriented to common good.
C5	To understand the importance of the enterprising culture, and to know the media within reach of enterprising people.
C6	To critically assess the knowledge, technology and information available to solve the problems they face.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences / results		
Saber da diversidade humana, do recoñecemento da súa riqueza para a vida, dos plantexamentos dunha vida para todos e todas, donde dar e recibir axuda coa intención de crear un mundo de valores persoais e humanos	AR1 AR2 AR3 AR4 AR6 AR7 AR8 AR9 AR11 AR12 AR14 AR15 AR16 AR17 AR18 AR20	BR1 BR2 BR5 BR10 BR11 BR14 BR15 BR16 BR17	CC1 CC2 CC5 CC6
1. Capacidade para xestionar o coñecemento e a información actualizados e coherentes sobre investigación e intervención psicoeducativas en contextos e escenarios diversos funcionalmente.	AR1 AR2	BR4 BR5	CC1 CC2
2. Capacidade crítica para levar a término reflexións neste ámbito, con precisión conceptual e rigor.	AR4	BR10	CC3
3. Competencias para detectar, previr e intervir para favorecer o desenvolvemento e a aprendizaxe en persoas con diversidade funcional procurando a súa autodeterminación e calidade de vida.	AR5 AR6	BR11 BR14	CC5 CC6
4. Capacidades para avaliar e intervir en procesos e prácticas psicoeducativas en aras de promover e mellorar o desenvolvemento psicolóxico integral de persoas de tódalas idades, os procedementos psicoeducativos utilizados e o funcionamento de grupos e institucións educativas.	AR9 AR11 AR14	BR15 BR16 BR17	
5. Competencias para recoller datos, analizar, intervir e investigar/intervir sobre procesos psicolóxicos relacionados coa aprendizaxe; en contextos familiares e escolares.	AR17 AR18 AR20		

Recoñecer e respectar a diversidade humana e comprender que as explicacións psicolóxicas poden variar a través de poboacións e contextos.	AR5	BR1	CC1
	AR6	BR2	CC2
	AR7	BR5	CC3
Ser capaz de lograr un adecuado nivel de comprensión da demanda do destinatario en cada situación ou contexto de aplicación.	AR13	BR10	CC4
	AR14	BR11	CC5
	AR15	BR14	CC6
Ser capaz de analizar a documentación bibliográfica necesaria para un traballo de investigación.	AR16	BR15	
Coñecer os métodos e técnicas cuantitativos e case-cuantitativos de recollida de información en psicoloxía aplicada.	AR17	BR16	
	AR18	BR17	
Coñecer e ser capaz de utilizar os diferentes modelos, teorías, métodos e técnicas de avaliación e intervención que son específicos dos distintos ámbitos da investigación en Psicoloxía Aplicada e desenvolver unha actitude crítica propia do espírito científico.			
Ser capaz de elaborar un informe científico que implique definir un problema de investigación, as hipóteses e variables asociadas, así como definir o deseño, a mostra e o seu modo de selección, as ferramentas de recollida de datos e a súa consecuente análise e discusión.			
Capacidade de organización e planificación.			
Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica.			
Habilidades nas relacións interpersoais.			
Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.			

Contents	
Topic	Sub-topic
1. Categorias, factores xerais incidentes e proceso xeral de avaliación e intervención psicolóxica nas dificultades de aprendizaxe	1.1. Definición e caracterización das dificultades de aprendizaxe. 1.2. O proceso de avaliación: tipoloxía e instrumentos. 1.3. Enfoques e modelos de intervención.
2. O proceso de avaliación psicolóxica sistémica en nenos/as con dificultades de aprendizaxe escolar.	2.1. Teorías e modelos explicativos das dificultades de aprendizaxe escolar. 2.2. O proceso de avaliación psicolóxica e sistémica. 2.3. Protocolos de intervención no contexto escolar.
3. Avaliación e intervención psicolóxica nas dificultades cognitivas e de comunicación que inciden na aprendizaxe escolar	3.1. Caracterización das dificultades cognitivas e de comunicación. 3.2. Variables contextuais e psicolóxicas que inciden na aprendizaxe escolar. 3.3. Avaliación e intervención psicolóxica do alumnado con dificultades cognitivas e de comunicación.
4. Avaliación e intervención psicolóxica nas dificultades derivadas de déficits motivacionais, de personalidade e psicosociais de nenos en idades escolares	4.1. Déficits motivacionais, de personalidade e psicosociais na idade escolar: tipoloxía 4.2. Avaliación dos déficits na aprendizaxe escolar: recursos profesionais. 4.3. Intervención psicolóxica nas dificultades de aprendizaxe derivadas de déficits motivacionais, de personalidade e psicosociais.
5. Avaliación e intervención psicolóxica no proceso de interacción familiar, escolar e do grupo de iguais para nenos con dificultades de aprendizaxe.	5.1. A interacción familiar, escolar e có grupo de iguais dos nenos con dificultades de aprendizaxe: caracterización. 5.2. A avaliación de interaccións comunicativas: variables de análise. 5.3. A intervención psicolóxica no proceso de interacción familiar, escolar e co grupo de iguais: principios e requisitos básicos.

Planning

Methodologies / tests	Competencies / Results	Teaching hours (in-person & virtual)	Student's personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A4 A14 A17 B11 C1 C3	7	14	21
Supervised projects	A9 A18 B11 B15 B17 C3 C5	2	12	14
Collaborative learning	A8 A15 A17 B5 B10 B14 C1 C2	2	2	4
Case study	A2 A3 A4 A6 A7 A16 B1	3	7	10
Document analysis	A4 A14 A17 B11 C1	2	6	8
Directed discussion	A5 A12 A13 A14 B16 C3	2	0	2
Mixed objective/subjective test	A1 A11 A20 B2 B4 C4 C6	1	10	11
Personalized attention		5	0	5

(*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Guest lecture / keynote speech	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Supervised projects	Realizaranse varios traballos dirixidos enfocados á avaliación e intervención nas dificultades de aprendizaxe.
Collaborative learning	O campo profesional e investigador da intervención e avaliación implica un recoñecemento á inter e multidisciplinariade; é por este motivo que o traballo en equipo, o desenvolvemento de actitudes e habilidades para actuar neste ámbito obriga a plantexarse certas habilidades e actitudes de aprendizaxe permanente e creativa; no ámbito actual é necesario recurrir a aprendizaxe creativa, a aprender cos e dos demais polo que a aprendizaxe colaborativa ten que ser un ámbito continuo de entrenamento e estimulación; aprender dos demais é a única vía posible para mellorar neste campo así como o de permitir un continuo aprendizaxe imprescindible cando se trata de axudar ou de poder prestarlle atención a outra persoa.
Case study	Sobre os contidos dos temas analízanse casos co obxecto de proceder á súa análise e estudo, no que se solicitará comunicación funcional, rigor e empatía
Document analysis	Utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos legislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos.
Directed discussion	A discusión como dinámica de grupos permite elaborar, reestruturar ou crear novos esquemas de coñecemento polo que o protagonismo das persoas debe ser máximo en canto ás anteriores estratexias
Mixed objective/subjective test	Serve para avaliar a comprensión e dominio dos contidos teórico-prácticos adquiridos ao longo do curso. Consistirá nunha proba escrita con preguntas tipo test e preguntas abertas de resposta breve.

Personalized attention	
Methodologies	Description
Supervised projects	Cada alumno/a poderá, nas horas de titoría, plantexar cantas posibles dificultades se lle presenten a hora da comprensión e resolución dos temas do programa, de tal modo que o profesor poda axudar a resolver.
Mixed objective/subjective test	

Assessment			
Methodologies	Competencies / Results	Description	Qualification

Supervised projects	A9 A18 B11 B15 B17 C3 C5	Realizaranse diversas prácticas de avaliación e intervención en relación ás diferentes dificultades de aprendizaxe estudadas durante o curso.	30
Mixed objective/subjective test	A1 A11 A20 B2 B4 C4 C6	Trátase dunha proba escrita con preguntas tipo test de opción múltiple e preguntas abertas de resposta breve sobre os contidos teóricos abordados ao longo do curso.	50
Case study	A2 A3 A4 A6 A7 A16 B1	Avaliarase a participación, o interés, o esforzo pola aprendizaxe así como a capacidade de tomar decisións, participar na busca de solucións, contestar e responder de forma constructiva e crítica.	10
Document analysis	A4 A14 A17 B11 C1	Ao longo do curso o profesor irá sinalando algunhas lecturas e documentos audiovisuais obrigatorios para a súa análise na aula como introdución, complemento ou síntese dos contidos programados.	10

Assessment comments

OPCIÓN A

Alumnado con dedicación completa: asistencia/participación nas actividades de clase igual ou superior ao 80%:

- Elaboración e presentación de traballos que serán compilados nun portafolio que será entregado para a súa avaliación na data indicada polo profesor.
- Exame escrito (tipo proba mixta) sobre os contidos da materia (50%).

OPCIÓN B

Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, segundo establece a "Norma que regula o réxime de dedicación ao estudo e a permanencia e a progresión dos estudantes de grao e mestrado universitario na Universidade da Coruña" (aprobada en Consello de Goberno do 28 de xuño do 2016). Ao inicio de curso elixirá entre:

- Opción A ou
- Exame escrito sobre os contidos teórico-prácticos da materia (100%).

OBSERVACIÓNS ADICIONAIS:

- Para superar a materia cómpre obter unha puntuación do 50% do peso de cada unha das partes obxecto de avaliación.
- A convocatoria de xullo estará sometida aos mesmos criterios que a convocatoria de maio.
- Segundo establecen as "Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario" (aprobada o 19/12/2013 e modificada o 30/04/2014) no Art. 21.2: Considerarase como "Non presentado" (NP) a aquel estudante que, estando matriculado na materia, non concurra ás distintas actividades de avaliación que se establecen para o curso académico.

Así, será cualificado como "Non presentado" cando:

- Non complete o proceso de avaliación continua, nas condicións que figure na guía docente, ou
- Non se presente á proba do período oficial de avaliación.

Sources of information

Basic

Ainscow, M. (2003) ¿El desarrollo de sistemas educativos inclusivos?. Congreso de Educación Inclusiva. Donostia.

Alonso, J. (1991). Motivación y aprendizaje en el aula. Cómo enseñar a pensar. Madrid: Santillana.

Alonso, J. (1997). Motivar para el aprendizaje. Teoría y estrategias. Barcelona: Edebé.

Alonso, J. (2005). Motivaciones, expectativas y valores-intereses relacionados con el aprendizaje: el cuestionario MEVA. *Psicothema*, 3, Vol. 17, 404-411.

Alonso, J. y Montero, Y. (1992). Motivación y aprendizaje escolar. En C. Coll, J. Palacios y A. Marchesi (comp.). *Desarrollo psicológico y educación, II. Psicología de la Educación*. Madrid: Alianza.

Alonso García, E., Machargo, J., Méndez, G., Pérez, M.F., y Socorro, M.C. (1996). Predicción del rendimiento académico al inicio del Bachillerato y FP [Prediction of academic achievement at the beginning of high school and professional studies]. *Renovación Pedagógica*, 3, 297, 1559-1561.

Ames, C. (1992a). Classrooms: Goals, structures, and student motivation. *Journal of Educational Psychology*, 84, 261-271.

Ames, C. (1992b). Achievement goals and classroom motivational climate. En D. H. Schunk y J.L. Meece (eds.). *Student perceptions in the classroom*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Ames, C. y Archer, J. (1988). Achievement goals in the classroom: Students' learning strategies and motivation processes. *Journal of Educational Psychology*, 80, 260-267.

Anderman, E.M. y Maher, M.L. (1994). Motivation and Schooling in the Middle Grades. *Review of Educational Research*, 64 (2), 287-309.

Arbea, L. e J.Tamarit (2003) ¿De la autocapacitación a la autorrealización: hacia una nueva conciencia profesional. Pamplona: Creena

Archer, J. (1994). Achievement Goals as a Measure of Motivation in University Students. *Contemporary Educational Psychology*, 19, 430-446.

Ball, S. (1988). La motivación educativa. Actitudes. Intereses. Rendimiento. Control. Madrid: Narcea. Ed. orig.: 1977.

Bañá, M. (1998): Os procesos de construcción de coñecemento e a interactividade de aprendizaxe escolar. Santiago: Tórculo

Bañá, M. (2000): La intervención psicopedagógica. Conceptos y aspectos generales. A Coruña: Servicio de Publicacións da universidade da Coruña

Bañá, M.; Durán, M. e Balsas, F. (2002): A intervención psicopedagógica: experiencias prácticas. A Coruña: Cobybelen

Bañá, M. (2011) Los trastornos del espectro autista y generales del desarrollo: calidad de vida e inclusión. *Ciencias Psicológicas*, Vol V (2) 133-224.

Barca, A. (1992, 1993). *Psicología de la Educación e intervención psicopedagógica*. A Coruña: Monografía de la Revista Galega de Psicopedagogía (2 vols).

Barca, A. y González, R. (1994): *Manual de Dificultades de Aprendizaxe Escolar e Intervención Psicopedagógica* (3 Vols.) Vigo: ABA Edicións.

Barca, A. (Coord.) (2009). *Motivación y aprendizaje en contextos educativos*. Granada: Grupo Editorial Universitario (480 pp.).

Baumgart, J. J. Jonson e E. Helmstetter (1990): El tratamiento de las conductas problema como comunicación. En *Sistemas alternativos de comunicación para personas con discapacidad*. Madrid: Alianza

Beltrán, J. (1993). *Procesos, estrategias y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis.

Beltrán, J., Pérez, L. F. y Ortega, I. (2006). *CEA: Cuestionario de Estrategias de Aprendizaje*. Madrid: TEA Ediciones.

Biggs, J. B. (2005) *Calidad del aprendizaje universitario*. Madrid: Narcea. (Orig. Open University Press, 1999).

Biggs, J. B., Kember, D. y Leung, D. (2001). The revised two-factor Study Process Questionnaire: R-SPQ-2F. *British Journal of Educational Psychology*, 71, 133-149.

Biggs, J.B. (1991). Approaches to Learning in Secondary and Tertiary Students in Hong Kong: Some Comparative Studies. *Educational Reserarch Journal*, 6, 27-39.

Biggs, J. B. (1990). Effects of Language Medium of Instruction on Approaches to Learning. *Educational Research Journal*, 5, 18-28.

Biggs, J. B. (1993). What do inventories of students' learning processes really measure?. A theoretical review and clarification. *British Journal of Educational Psychology*, 63, 3-19.

Biggs, J. B. (1994). Approaches to learning: nature and measurement. *The International Encyclopedia and Education*. Vol. 1. Oxford. Pergamon Press.

Biggs, J.B. (1987a): *Student Approaches to Learning and Studying*. Hawthorn, Victoria: Australian Council for Educational Research. (Melbourne: Australian Council for Educational Research)

Biggs, J.B. (1987b): *Learning Process Questionnaire (LPQ) Manual*. Melbourne: Australian Council for Educational Research

Biggs, J.B. (1987c): *Study Process Questionnaire (SPQ) Manual*. Melbourne: Australian Council for Educational Research

Biggs, J.B. (1988): *The Role of Metacognition in Enhancing Learning*. *Australian Journal of Education*, 32, 127-138

Biggs, J.B. (1989): *Approaches to the Enhancement of Tertiary Teaching*. *Higher Education Research and Development*, Vol 8, N 1, 7-25

Binswanger, H. (1991). Volition as cognitive self-regulation. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50 (2) Brophy, J. (2005). Goal theorists should move on from performance goals. *Educational Psychologist*, 40, 167-176.

Bruner, J. (1990) *El desarrollo de la mente*. Madrid: Morata.

Bueno, J. A. (2004). *La motivación del alumno en el aula*. Madrid: Publicaciones ICCE.

Castejón, J.L., y Pérez, A.M. (1998). Un modelo causal-explicativo sobre la influencia de las variables psicosociales en el rendimiento académico. [A causal-explicative model about the influence of psycho-social variables on academic achievement]. *Bordón*, 50, 171-185.

Castejón, J.L., Navas, L., y Sampascual, G. (1996). Un modelo estructural sobre los determinantes cognitivo-motivacionales del rendimiento académico [A structural model about

cognitive-motivational determinants of academic achievement]. *Revista de Psicología General y Aplicada*, 49, 27-43. Coll, C. (1987). *Psicología y curriculum*. Barcelona: Laia. Coll, C. (1995). Elementos para el análisis de la práctica educativa. En C. Genovard, J. Beltrán y F. Rivas (eds.). *Psicología de la instrucción III. Nuevas perspectivas*. Madrid: Síntesis. De la Fuente, J. (2004). Perspectivas recientes en el estudio de la motivación: la teoría de la orientación de metas. *Revista Electrónica de Investigación Psicoeducativa*, 2 (1), 35-62. Dweck, C.S. (1986). Motivational processes affecting learning. *American Psychologist*, 41, 1040-1048. Dweck, C.S. y Leggett, E. (1988). A social-cognitive approach to motivation and personality. *Psychological Review*, 95, 256-273. Elliot, E.S. y Dweck, C.S. (1988). Goals: An approach to motivation and achievement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 5-12. García Bacete, F. J. (1998). Aproximación conceptual a las relaciones escuela-familia [A conceptual approach to the relations between school and family]. *Bordón*, 50, 23-34. García, T., y Pintrich, P.R. (1994). Regulating motivation and cognition in the classroom: The role of self-schemas and self-regulatory strategies. En D.H. Schunk, y B.J. Zimmerman (eds.), *Self-regulation of learning and performance. Issues and educational applications*. Hillsdale, NJ.: LEA. Gargallo, B. (2008). Estilos de docencia y evaluación de los profesores universitarios y su influencia sobre los modos de aprender de sus estudiantes. *Revista Española de Pedagogía*, 241 (septiembre-diciembre), 425-446. González, M. C. y J. Tourón (1992). Autoconcepto y rendimiento escolar. Pamplona: Eunsa. González, A. (2005). *Motivación académica*. Madrid: Pirámide. González, M^a.C., Tourón, J. y Gaviria, J. L. (1994). La orientación motivacional intrínseco-extrínseca en el aula: Validación de un instrumento. *Bordón*, 46, 35-51. González, M^a. C. (1997). La motivación académica. Sus determinantes y pautas de intervención. Pamplona: EUNSA. González-Pienda, J.A., Núñez, J.C., González-Pumariega, S. y García, M. (1997). Autoconcepto, autoestima y aprendizaje escolar. *Psicothema*, 9 (2) 271-289. González-Pienda, J.A. y Núñez, J.C. (1997). Determinantes personales del aprendizaje y rendimiento académico. En J. N. García (Dir), *Instrucción, aprendizaje y dificultades*. Barcelona: Ediciones LU. Good, T. y Brophy, J.E. (1983). Motivación. En T. Good y J. E. Brophy: *Psicología educacional*. México: Interamericana. Hayamizu, T. y Weiner, B. (1991). A test Dweck's model of achievement goals as related to perceptions of ability. *Journal of Experimental Education*, 59, 226-234. Heyman, G.D. y Dweck, C.S. (1992). Achievement goals and intrinsic motivation: Their relation and their role in adaptive motivation. *Motivation and Emotion*, 16, 231-247. Marsh, H.W. (1988). Causal effects of academic self-concept on academic achievement: A reanalysis of Newman (1984). *Journal of Experimental Education*, 56, 100-104. Marsh, H.W. (1990). Causal ordering of academic self-concept and academic achievement: A multivariate, longitudinal panel analysis. *Journal of Educational Psychology*, 82, 646-656. Marsh, H.W. (1994). Using the national longitudinal study of 1988 to evaluate theoretical models of self-concept: The Self-Description Questionnaire. *Journal of Educational Psychology*, 86, 439-456. Marsh, H.W., y Balla, J.R. (1994). Goodness of fit in confirmatory factor analysis: The effects of sample size and model parsimony. *Quality and Quantity: International Journal of Methodology*, 28, 185-217. Marsh, H.W., y Yeung, A.S. (1997). Causal effects of academic self-concept on academic achievement: Structural equation models of longitudinal data. *Journal of Educational Psychology*, 89, 41-54. Mascarenhas, S. (2004). *Avaliação dos processos, estilos e abordagens de aprendizagem dos alunos do ensino médio do Estado de Rondônia (Brasil)*. A Coruña: Universidade da Coruña (Tesis doctoral. Inédita). McCombs, B. (1988). Motivational skills training: combining metacognitive and affective learning strategies. En C. C. Weinstein, et al. *Learning and study strategies: issues and assessment, instruction and evaluation*. New York: Academic Press. Miller, B.R., Behrens, J.T., Greene, B.A. y Newman, D. (1993). Goals and perceived ability: Impact on student valuing, self-regulation, and persistence. *Contemporary Educational Psychology*, 18, 2-14. Miras, M. (2001). Afectos, emociones, atribuciones y expectativas: el sentido del aprendizaje escolar. En Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (2001). *Desarrollo psicológico y educación. 2. Psicología de la educación escolar*. Madrid: Alianza Editorial. Nicholls, J.G. (1984). Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological Review*, 91, 328-346. Núñez, J.C., González-Pienda, J. A., García, M. S., González-Pumariega, S. y García, S. I. (1998). Estrategias de aprendizaje en estudiantes de 10 a 14 años y su relación con los procesos de atribución causal, el autoconcepto y las metas de estudio. *Estudios de Psicología*, 59, 65-85. Nisbet, J. (2000). Transformando los sistemas de servicios educativos y humanos hacia la autodeterminación: la experiencia de New Hampshire. *Siglo Cero* 31(6)33-50. Pintrich, P. R. y Schunk, D.H. (2006). *Motivación en contextos educativos. Teoría, investigación y aplicaciones*. Madrid: Pearson, Prentice Hall. Pintrich, P.R. (1991). Editor's comment: Current issues and new directions in motivational theory and research. *Educational Psychologist*, 26, 199-205. Pintrich, P.R. (1994). Continuities and discontinuities: Future

directions for research in educational psychology. *Educational Psychologist*, 29, 137-148. Rodríguez, S., González, R., Piñeiro, I., Valle, A., Núñez, J. C. y González-Pienda, J. A. (2003). Metas de aproximación, metas de evitación y múltiples metas académicas. *Psicothema*, vol. 13, nº 4. pp. 546-550. Rosario, P., Núñez, J.C., González-Pienda, J.A., Almeida, L. Soares, S. y Rubio, M. (2005). El aprendizaje escolar examinado desde la perspectiva del modelo 3P de J. Biggs. *Psicothema*, vol 17, núm. 1, 20-30. Schalock, J e outros (2002) La conceptualización, medida y aplicación de calidad de vida en personas con discapacidades intelectuales: informe de un panel internacional de expertos. *Siglo Cero*, 33 (5)5-14 Tamarit, J. (2003) Una escuela para Juan. Pamplona: Creena Tejedor-Tejedor, F.J., González-González, S .G. y García-Señorán, M^a. M. (2008). Estrategias atencionales y rendimiento académico en estudiantes de secundaria. *Revista Latinoamericana de Psicología*. Vol. 40 (nº 1), 123-132. Tejedor-Tejedor, F. J., González-González, S. G. y García-Señorán, M. (2008). Estrategias atencionales y rendimiento académico en estudiantes de secundaria. *Revista Latinoamericana de Psicología*, Vol. 40, nº 1, 123-132. Tudge, J. e B. Rogoff (1995): Influencias entre iguales en el desarrollo cognitivo. En P. Melero y A. Berrocal. Madrid: Siglo XXI. Turnbull, A. (2004) La calidad de vida de la familia como resultado de los servicios. V Jornadas científicas sobre personas con discapacidad: investigación, innovación y cambio. Salamanca. Van Loos, J. (2006) Autodeterminación para todos. La autodeterminación en Arduin. *Siglo Cero*, 220, 35-46. Van Loos (2006) Apoyos en la práctica de Arduin. VI Jornadas científicas sobre personas con discapacidad. Salamanca. Veiga, F.H. (1997). Autoconceito dos jovens: Análise em função de variáveis do contexto familiar [Self-concept in young students. Analysis of its relation to variables of the family context]. ACTAS del I Congreso Luso-Espanhol de Psicologia da Educação, 489-497. Vygotsk, L.i (1997): El defecto y la compensación. *Obras desconocidas*. Vol. V. Madrid: Visor. Weiner, B. (1979). A theory of motivation for some classroom experiences. *Journal of Education Psychology*, 71, 3-25. Weiner, B. (1985). An attributional theory of achievement, motivation and emotion. *Psychological Review*, 92, 548-573. Weiner, B. (1986). An attributional theory of motivation and emotion. New York: Springer Verlag. Weiner, B. (1990). History of motivational research in education. *Journal of Educational Psychology*, 82, 616-622. Weiner, B. (1992). Human motivation. *Metaphors, theories and research*. California: Sage Publications. Wentzel, K. R. (1998). Social relationships and motivation in middle school: The role of parents, teachers, and peers. *Journal of Educational Psychology*, 90, 202-209. Whenmeyer, M. (2006) Factores intraindividuales y medioambientales que afectan a la autodeterminación. VI Jornadas científicas sobre personas con discapacidad. Salamanca. Whenmeyer, M. (2006) Autodeterminación y discapacidades severas. *Siglo Cero*, 220, 5-16. Wolters, C. (2004). Advancing achievement goal theory: Using goal structures and goal orientations to predict students' motivation, cognition and achievement. *Journal of Educational Psychology*, 96, 236-250.

Complementary	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

Other comments

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.